

Program **Leader +** we Wrzosowej Krainie

Leader+

to europejski program wspierający społeczności,
które stawiają na współpracę partnerską.

Leader+ to europejski program wspierający społeczności, które stawiają na współpracę partnerską.

Inicjatywa LEADER realizowana jest w Unii Europejskiej od 1991r. Stanowi nowe podejście do rozwiązywania problemów wsi. Warunkiem niezbędnym do pełnego i skutecznego realizowania polityki wobec obszarów wiejskich jest zaangażowanie społeczności wiejskich w proces podejmowania decyzji na poziomie lokalnym.

W krajach Unii Europejskiej powstało ponad 1000 Lokalnych Grup Działania (LGD) funkcjonujących na poziomie lokalnym. W Polsce działa już ponad 170 grup. Poprzez swoje działania i inicjatywy budują oraz wzmacniają kapitał społeczny na wsi, a także przejmują odpowiedzialność za rozwój swojego regionu.

Program LEADER+ kładzie silny nacisk na partnerstwo pomiędzy trzema sektorami: publicznym, społecznym i prywatnym oraz na tworzenie pomiędzy nimi sieci powiązań celem wymiany doświadczeń i wzajemnej współpracy.

Kalendarium Leader+ we Wrzosowej Krainie

2005 – 2006 – realizacja I Schematu Pilotażowego Programu Leader+ przez Urząd Gminy i Miasta w Przemkowie w imieniu całego LGD.

W ramach I schematu została opracowana Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW) dla wschodniej części Borów Dolnośląskich oraz powołano Lokalną Grupę Działania Fundację „Wrzosowa Kraina”. Na podstawie Strategii Fundacja „Wrzosowa Kraina” przygotowała wniosek do II Schematu Pilotażowego Programu Leader+.

2007 – 2008 – realizacja II Schematu Pilotażowego Programu Leader+.

Od wiosny 2007 Fundacja „Wrzosowa Kraina” realizuje projekt pn. „Walory przyrodnicze, kulturowe i produkty lokalne - sposobem na rozwój Partnerstwa Wrzosowa Kraina”.

W projekcie zaplanowano, na podstawie wspólnie wypracowanej Strategii w I Schemacie PPL+, 62 działania na łączną kwotę blisko 700 tys. zł. W ramach wniosku zagospodarowano i wyposażono biuro LGD w Chocianowie. Realizowane są działania takie, jak:

szkolenia i warsztaty, analizy i ekspertyzy, przedsięwzięcia o charakterze informacyjnym, działania na rzecz promocji regionu, wsparcie świąt regionalnych oraz wyjazdy studyjne. Wiosną 2008 zostanie opracowana Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) Wrzosowej Krainy, która będzie załącznikiem do wniosku składanego przez LGD na realizację Programu Leader+ w latach 2009-2013.

Kalendarium Leader+ we Wrzosowej Krainie

2009 – 2013 Program Leader+

Od 2009 roku ruszy w Polsce pełen Program Leader+ w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Do LGD Wrzosowa Kraina będzie można składać wnioski na następujące tematy:

- różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
- odnowa i rozwój wsi,
- rozwój mikroprzedsiębiorstw.

Wnioskodawcami będą mogły być osoby fizyczne, samorządy, podmioty gospodarcze prowadzące działania wpisujące się w Lokalną Strategię Rozwoju.

Również lokalne stowarzyszenia, ośrodki kultury itp. w ramach Małych Projektów będą mogły starać się o środki w wysokości do 25 tys. zł na działania związane z rozwojem i aktywnością swoich miejscowości.

Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina”

Powstała 2006 r. w ramach realizacji I Schematu Pilotażowego Programu Leader+, a swój początek zawdzięcza Grupie Partnerskiej „Wrzosowa Kraina”.

Swoimi działaniami obejmuje trzy gminy: Przemków, Gromadka i Chocianów (w przyszłości obszar działań ma się powiększyć o trzy kolejne gminy wiejskie: Lubin, Chojnów i Bolesławiec). Jej celem jest:

- 1** Wspieranie rozwoju obszarów wiejskich gmin wschodniej części Borów Dolnośląskich.
- 2** Wspieranie działań na rzecz realizacji Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich terenu Partnerstwa.
- 3** Promocja obszaru wschodniej części Borów Dolnośląskich.
- 4** Pobudzanie inicjatyw mieszkańców.
- 5** Upowszechnianie i wymiana informacji o podejmowanych inicjatywach.
- 6** Ochrona wartości historycznych, kulturowych, urbanistycznych, przyrodniczych i krajobrazowych.

- 7 Opiniowanie przedsięwzięć związanych z rozwojem tego obszaru.
- 8 Integracja oraz budowanie wspólnej tożsamości regionu.
- 9 Integracja społeczna i działania na rzecz rynku pracy.

Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina” jest członkiem:

- Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich www.faow.org.pl
- Krajowej Sieci Grup Partnerskich www.grupypartnerskie.pl
- Krajowej Sieci Grup Leader+ www.leaderplus.org.pl
- Sieci Partnerstw Polski Południowo-Zachodniej www.partnerstwa.eko.org.pl

Uwaga

Zgodnie z założeniami Programu Leader+ LGD „Wrzosowa Kraina” ma charakter otwarty i mogą do niej przystępować dobrowolnie partnerzy zgodnie ze Statutem i stosownymi uchwałami Rady Lokalnej Grupy Działania.

Pilotażowy Program Leader+ Schemat II w LGD „Wrzosowa Kraina”

Nazwa projektu:

WALORY PRZYRODNICZE, KULTUROWE I PRODUKTY LOKALNE - SPOSOBEM NA ROZWÓJ PARTNERSTWA „WRZOSOWA KRAINA”

Obszar LGD „Wrzosowa Kraina” obejmował w trakcie realizacji tego projektu 3 gminy: Przemków, Chocianów i Gromadkę.

Wykaz zrealizowanych działań sfinansowanych ze środków LEADERA + :

WARSZTATY I SZKOLENIA

- 1 Warsztaty “Zasady prowadzenia upraw ekologicznych” dla mieszkańców i rolników z obszaru ZSROW.
- 2 Warsztaty dot. rzemiosła regionalnego dla lokalnych wytwórców.
- 3 Warsztaty dla lokalnych rolników z zakresu prowadzenia gospodarstwa agroturystycznego.
- 4 Warsztaty “Plan Odnowy Wsi - nowe funkcje wsi”.
- 5 Warsztaty dla rolników “PROW i program rolnośrodowiskowy”.
- 6 Warsztaty dla lokalnych zespołów folklorystycznych i młodzieżowych.

7 Warsztat – „Przygotowanie LGD do współpracy z partnerami i społecznością lokalną — zarządzanie informacją, procesy grupowe, wystąpienia publiczne, style przywództwa, podejmowanie decyzji”.

8 Warsztat – „Zarządzanie LGD – uwarunkowania rozwoju lokalnego, zarządzanie finansami, zarządzanie projektem, ewaluacja i promocja podjętych działań”.

9 Warsztaty edukacyjne dla młodzieży szkolnej „Eko teatr”.

10 Kurs dla instruktorów edukacji ekologicznej i turystyki przyrodniczej w ramach programu „Lekcje w przyrodzie”.

11 Warsztaty dla lokalnych liderów nt aktywizacji społeczności lokalnych, jak założyć stowarzyszenie, zasady pisania wniosków.

W sumie przeszkolono około 240 osób w trakcie trwania projektu, czyli od czerwca 2007 roku do marca 2008 roku.

OPRACOWANIA I PUBLIKACJE PROMOCYJNE

- 1** Opracowanie i skatalogowanie zasobów kulturowych regionu (ubioru, potrawy, legendy).
- 2** Opracowanie regulaminu i zasad funkcjonowania Marki Lokalnej.
- 3** Opracowanie koncepcji promocji PR produktu lokalnego.
- 4** Opracowanie i wydanie etykiet dla lokalnych wytwórców z logo Marki Lokalnej.
- 5** Przygotowanie gablotek promujących Wrzosową Krainę i produkty z tego terenu.
- 6** Opracowanie i wydanie mapy produktów lokalnych i zasobów przyrodniczo-kulturowych (dwie wersje językowe).
- 7** Opracowanie planów rozwoju miejscowości (Odnowa Wsi) - wraz z dokumentacją architektoniczno-krajobrazową.
- 8** Opracowanie dokumentacji - Koncepcja dostosowania obiektów pałacowych do celów edukacyjno-turystycznych.
- 9** Opracowanie koncepcji promocji PR regionu.
- 10** Opracowanie kalendarza imprez regionalnych.
- 11** Opracowanie zasad działania Funduszu Grantowego.
- 12** Opracowanie i wydanie plakatów informacyjno-promocyjnych o obszarze LGD dla obszaru ZSROW.
- 13** Opracowanie i wydanie katalogu walorów kulturowych.
- 14** Organizacja imprez promujących turystykę rowerową.

- 15** Przygotowanie i druk albumu przyrodniczo-kulturowego o regionie.
- 16** Przygotowanie i druk folderów promujących obszar ZSROW.
- 17** Przygotowanie i druk pocztówek z walorami przyrodniczo-kulturowymi obszaru ZSROW.
- 18** Opracowanie i wydanie kalendarza promocyjnego z imprezami we Wrzosowej Krainie.
- 19** Przygotowanie i druk toreb Inianych z logo Wrzosowej Krainy.
- 20** Przygotowanie i druk folderu podsumowującego osiągnięcia LGD "Wrzosowa Kraina".
- 21** Wykonanie banerów informacyjnych o produktach i walorach przyrodniczo-kulturowych regionu.
- 22** Smaki Wielu Kultur Dolnego Śląska - spotkania lokalne promujące dziedzictwo kulinarne wraz z opracowaniem książki kucharskiej "Smaki Wrzosowej Krainy".

■ WYJAZDY STUDYJNE

- 1** Wyjazdy na targi, jarmarki, wystawy i imprezy regionalne i krajowe lokalnych producentów i wytwórców (przejazd, koszty uczestnictwa, materiały prezentacyjne)- FARMA 2007 POZNAŃ.
- 2** Wyjazd studialny do gospodarstw agroturystycznych dla rolników z LGD.
- 3** Wyjazd studyjny do Lagu Alta Valtelliny we Włoszech dla przedstawicieli LGD.
- 4** Wyjazd studyjny "Krajowe dobre praktyki turystycznego marketingu walorów przyrodniczych (wraz z elementami odnowy wsi)" dla przedstawicieli LGD.

■ IMPREZY I WYDARZENIA KULTURALNE

- 1** Współorganizacja Dolnośląskiego Święta Miodu i Wina w Przemkowie.

- 2 Współorganizacja imprez regionalnych (Dzień Jagody, Święto Wrzosu, Łemkowska Watra na Obczyźnie).
- 3 Organizacja plenerów artystycznych (fotograficzny, malarski i rzeźbiarski) wraz z wystawami poplenerowymi.
- 4 Współorganizacja imprez lokalnych pokazujących wielokulturowość i specyfikę tego terenu (Piknik Reggae w Michałowie, Święto Wesołego Karpią w Ostaszowie, Wielokulturowe Tradycje Wsi w Przemkowie i Gromadce).

DZIAŁANIA PRZYRODNICZE

- 1 Inwentaryzacja siedlisk Natura 2000 do Planów Zarządzania Obszarami Natura 2000.
- 2 Opracowanie - uwarunkowania hydrogeologiczne rezerwatu Torfowisko Borówki.
- 3 Opracowanie "Granice Natura 2000 wraz z naniesieniem na mapy ewidencyjne i podział właścicieli gruntów".
- 4 Opracowanie Regionalnego Programu Edukacji Ekologicznej dla obszaru Wrzosowej Krainy.
- 5 Inwentaryzacja zasobów przyrodniczo-kulturowych wraz z dokumentacją fotograficzną.
- 6 Organizacja konkursów przyrodniczo-kulturowych dla szkół i mieszkańców wraz z drobnymi nagrodami dla laureatów.

INNE

- 1 Wynajem przenośnych stoisk promocyjnych na regionalne imprezy plenerowe.
- 2 Opracowanie serwisu internetowego www.WrzosowaKraina.pl.
- 3 Tabliczki kierunkowe do atrakcji przyrodniczo-kulturowych.
- 4 Uzupełnienie oznakowania szlaków rowerowych i pieszych.
- 5 Tablice informacyjno-promocyjne wzdłuż szlaków i w centrach komunikacyjnych.
- 6 Znaki drogowe E22 promujące kluczowe atrakcje obszaru.

W ramach II Schematu Pilotażowego Programu Leader+ w LGD Wrzosowa Kraina, w okresie 9 miesięcy, zrealizowano ponad 60 różnych działań na łączną kwotę netto 683 tys. zł. Jest to niewątpliwie nasz sukces, który daje doświadczenie i chęci do wdrażania Programu Leader w nowym okresie programowania 2009-2013.

Lokalna Grupa Działania Fundacja „Wrzosowa Kraina”

ul. Kościuszki 25, 59-140 Chocianów

tel./fax 076 81 85 006, 500 054 395

e-mail: biuro@wrzosowakraina.pl, www.WrzosowaKraina.pl

Tekst: Katarzyna Grzebień, Anita Smołąg, Barbara Sulma oraz Krzysztof Szustka

Publikację sfinansowano w ramach projektu „Walory przyrodnicze, kulturowe i produkty lokalne - sposobem na rozwój Partnerstwa Wrzosowa Kraina” realizowanego przez Lokalną Grupę Działania Fundację „Wrzosowa Kraina” ze środków Unii Europejskiej.